

Voldtægt i et situationelt og sociologisk perspektiv

6. November 2017

Temadag om voldtægt

Kriminalistforeningen

Forskning finansieret af det kriminalpræventive råd

Program: Voldtægt i et situationelt perspektiv

1. Et situationel perspektiv.
2. Resultater fra undersøgelsen 'Seksuelle krænkelse i Danmark – omfang og karakter' (Heinskou et al. 2017)
3. 6 typer af overgreb – 3 typer af gråzoner

Et situationelt perspektiv?

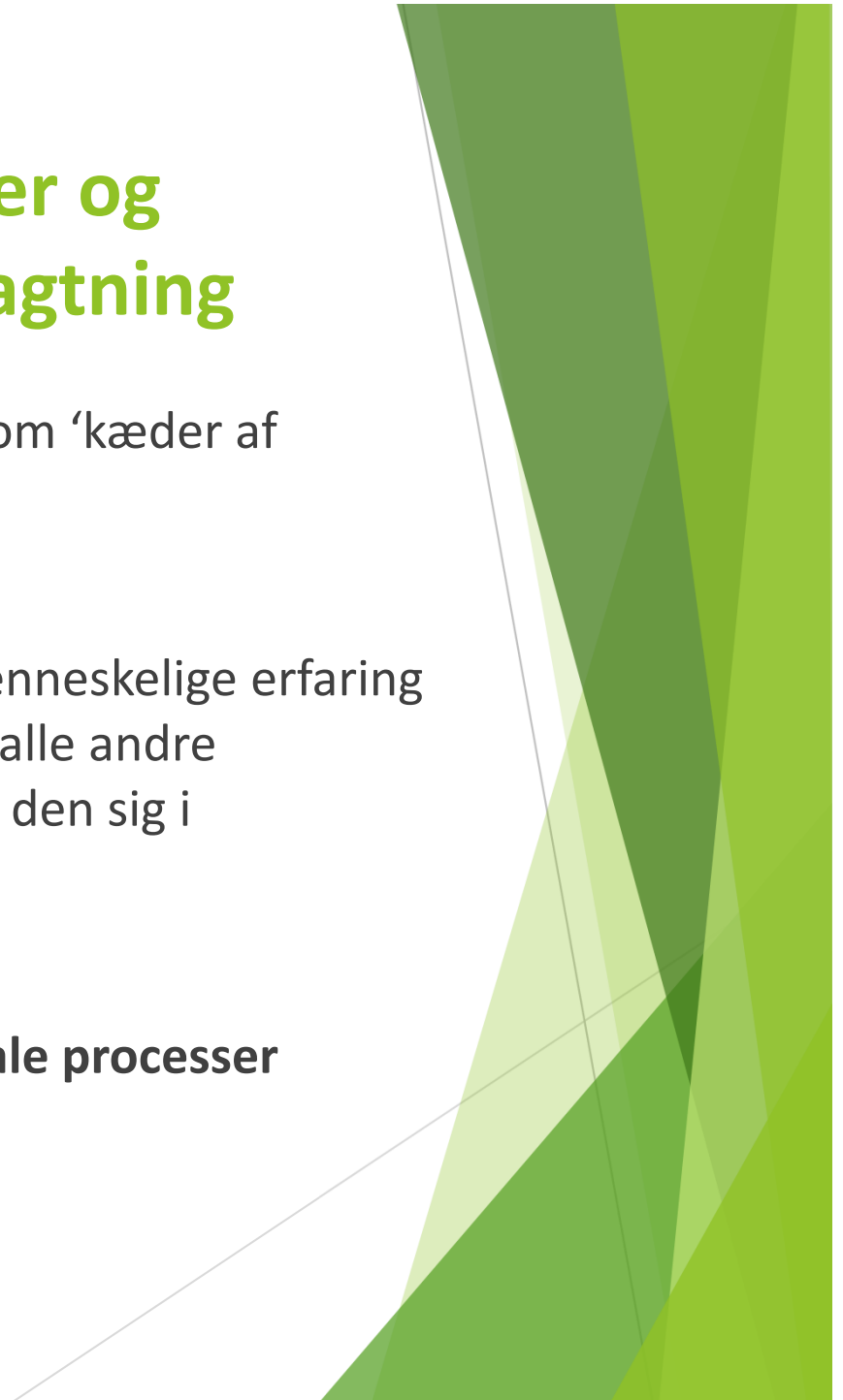

At tage situation, relationer og interaktionsritualer i betragtning

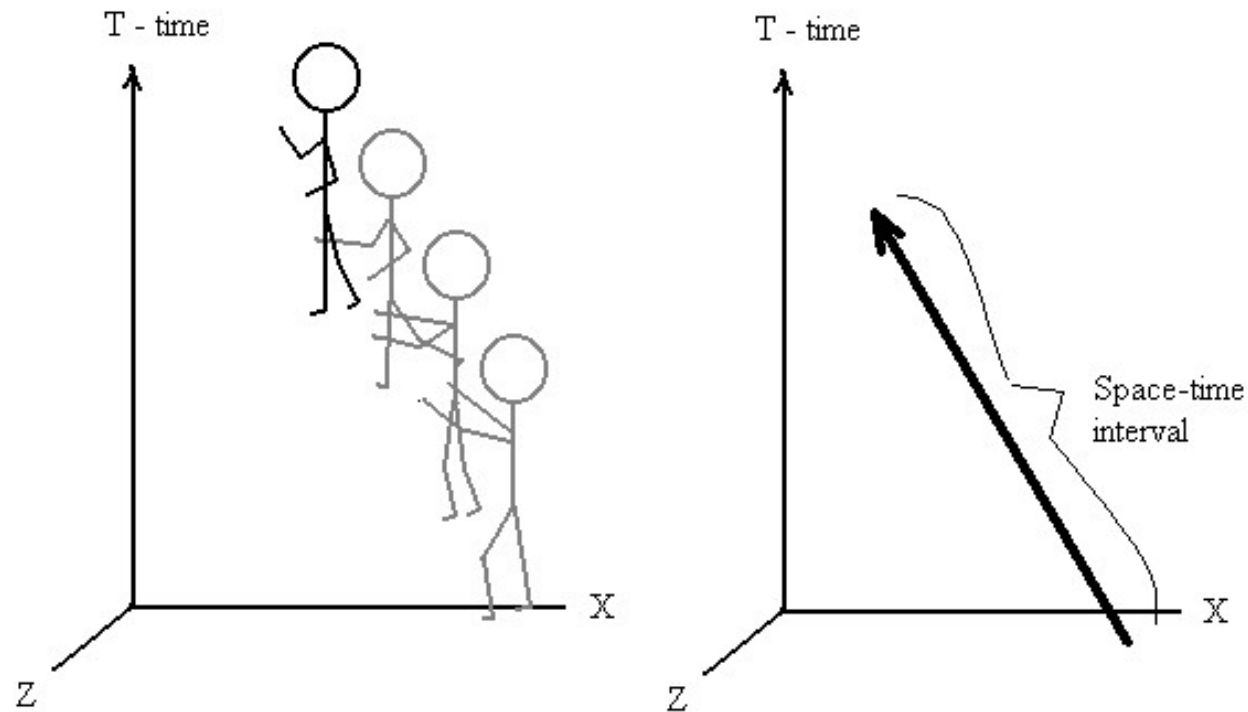
Inspireret af Randall Collins' og teorien om 'kæder af interaktionsritualer' (Collins 2004)

“Vores liv er mikro. Uanset hvad den menneskelige erfaring består af – højdepunkter, lavpunkter og alle andre eksistentielle dimensioner – så udspiller den sig i mikrosituationer” (Collins 2004)

Relationelle dynamikker, sociale processer

Tid og sted og relation er afgørende for intime konflikters eskalering og deeskalering.

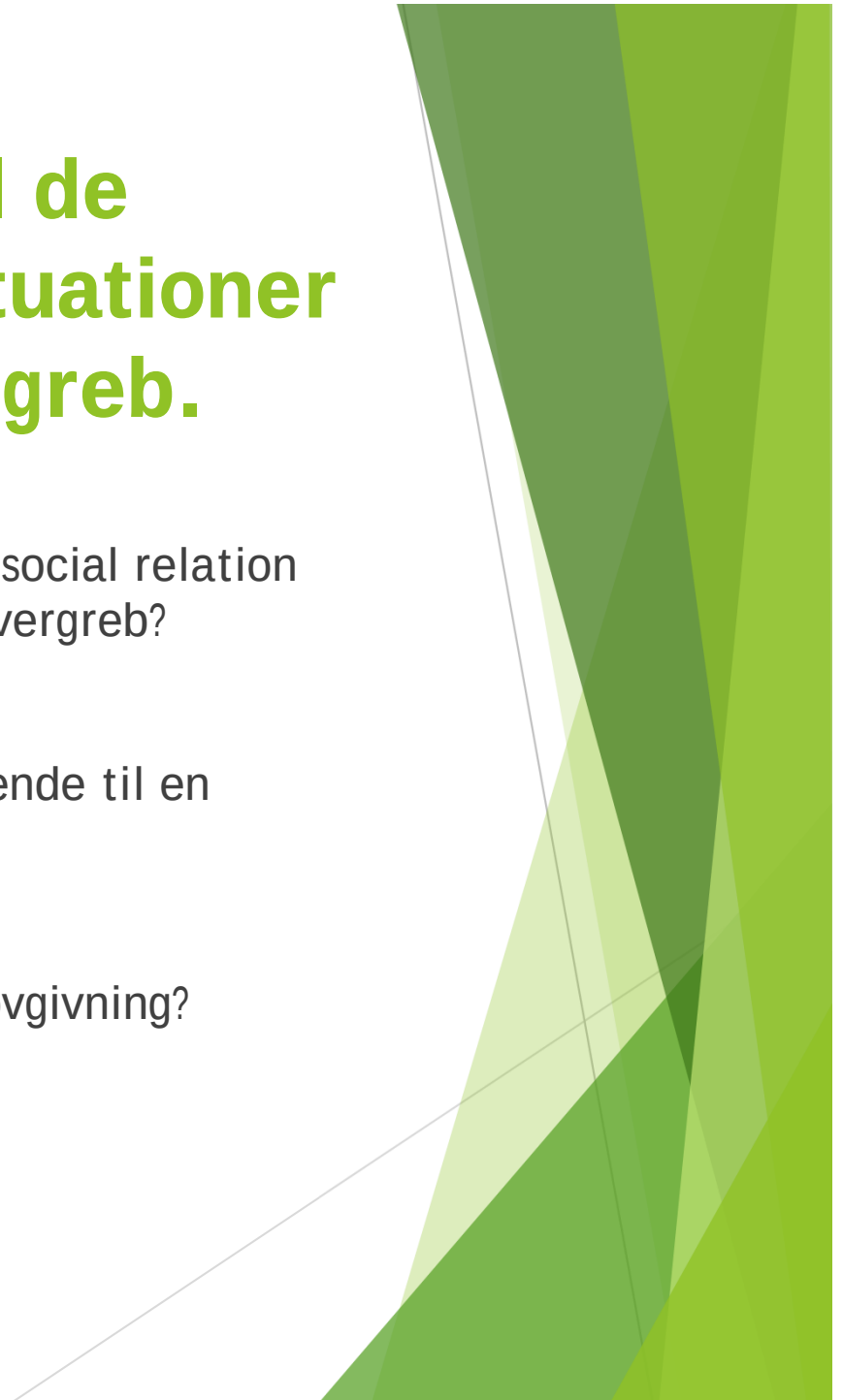

Forskningsspørgsmål til de sociale processer og situationer der leder op til et overgreb.

Hvad betyder situation, omstændighed og social relation for oplevelsen af at noget er et seksuelt overgreb?

Er oplevelsen af et seksuelt overgreb svarende til en voldtægt i strafferetslig forstand?

Hvor skal man sætte ind? Forebyggelse? Lovgivning?

Data-grundlag

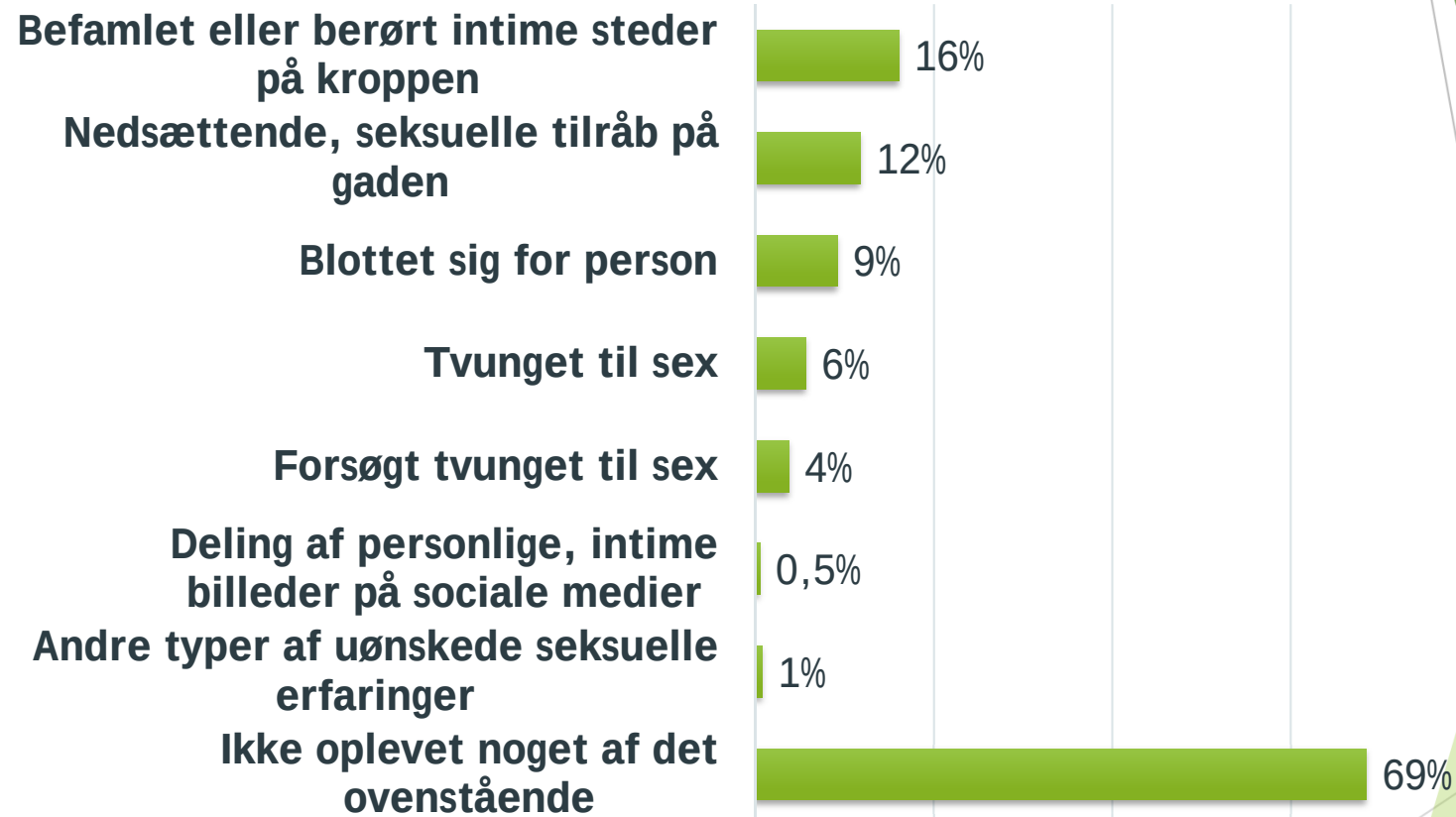
- ▶ Undersøgelsens **repræsentative stikprøve** er indsamlet blandt Kantar Gallups onlinepanel og inkluderer besvarelser fra 3.091 danskere over 18 år. Både mænd og kvinder.
- ▶ Undersøgelsens **ikke-repræsentative stikprøve** udgøres af 3.720 besvarelser blandt et bredt udsnit af den danske befolkning via 150.000 visninger på Facebook og andre medier.

Stikprøven er ikke indsamlet med henblik på at opnå repræsentative fordelinger for prævalensen af forskellige typer af overgreb i undersøgelsespopulationen. Stikprøven er et udsnit af de situationer, hvor de seksuelle overgreb er forekommet. Hermed bliver det muligt at identificere forhold mellem de forskellige variable og identificere de kvalitative forskelle mellem situationerne (Collins 1983:195).

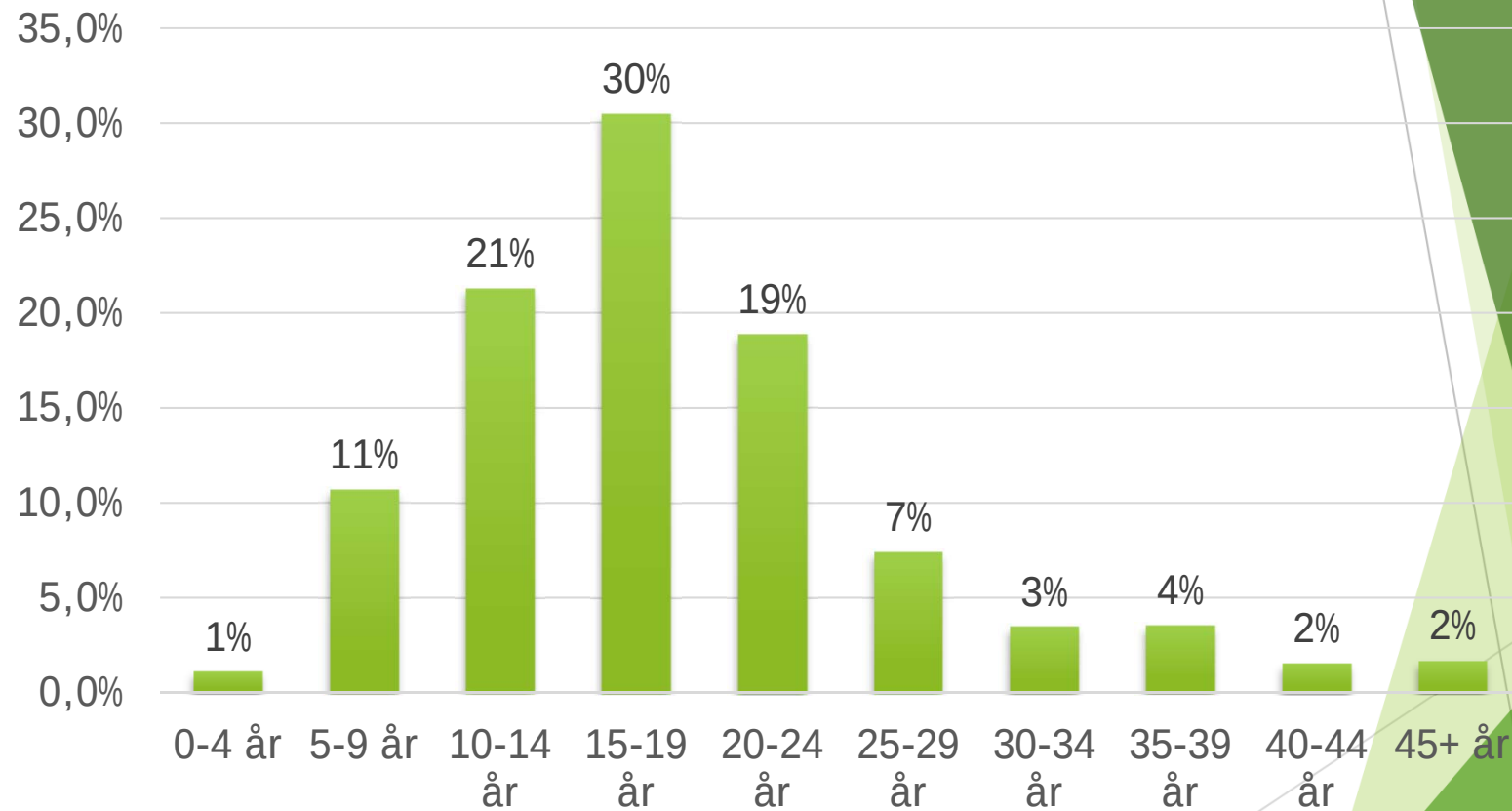
Resultater af undersøgelsen

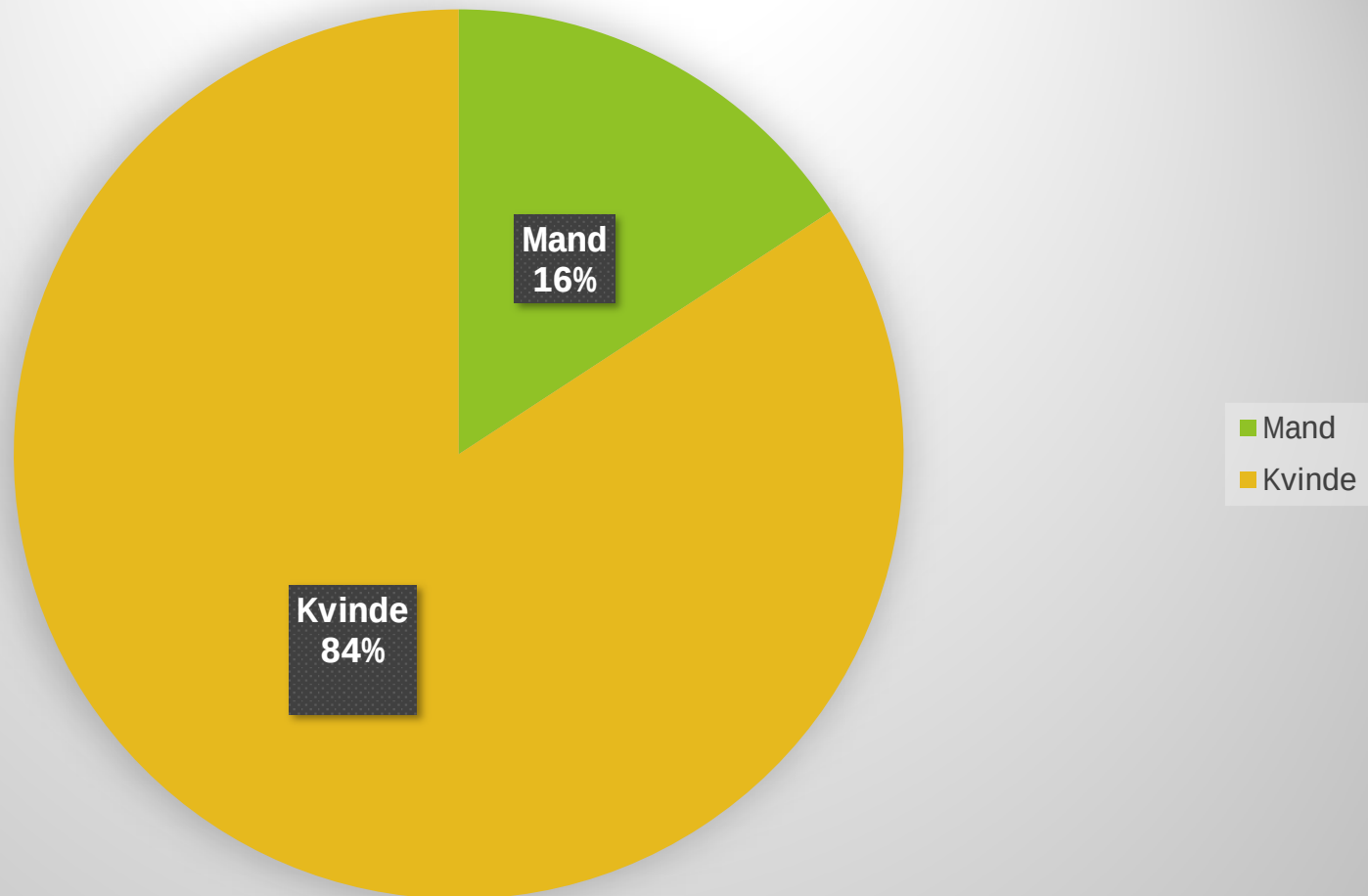
Typer af seksuelle krænkelse i et livsperspektiv.
Procent. N= 3091. Svarene er ikke gensidigt udelukkende

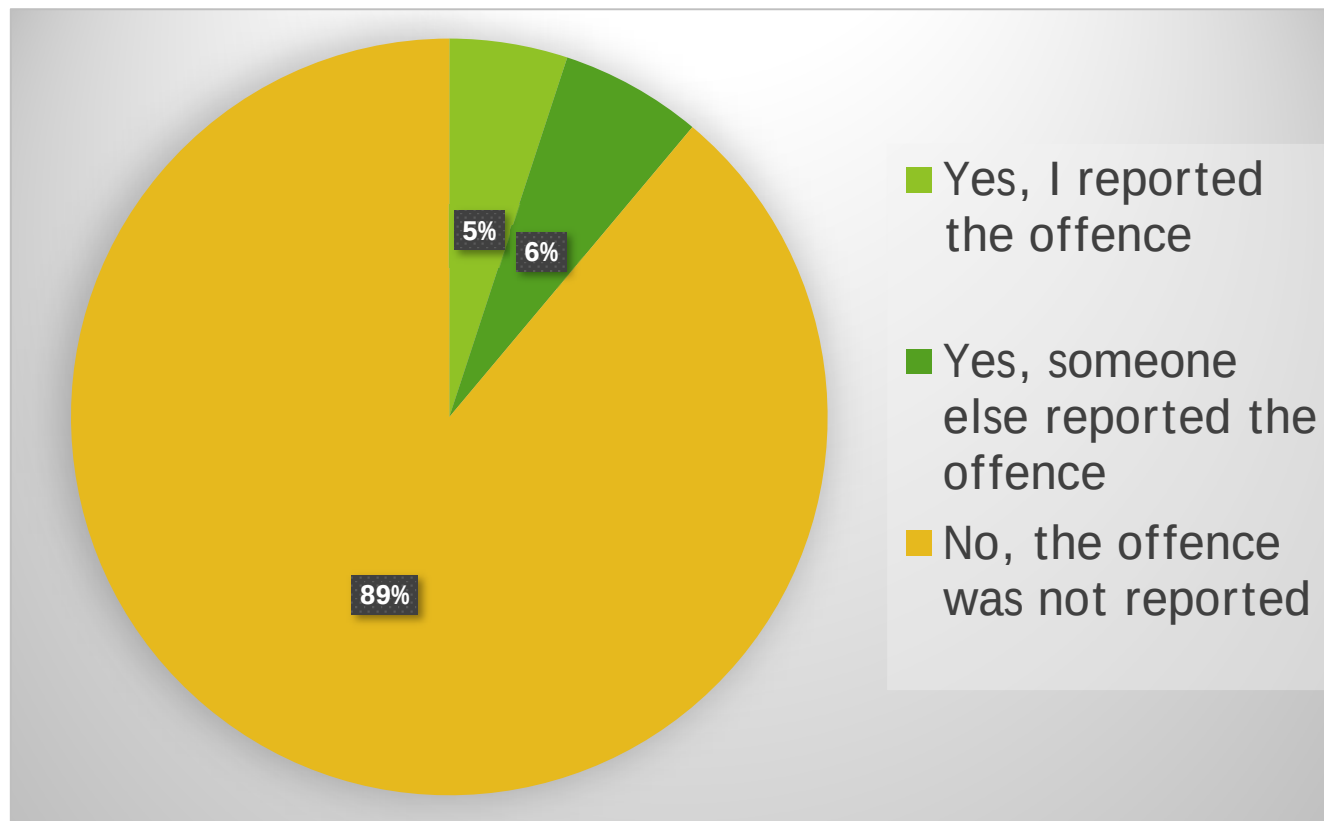
Alder på tidspunktet for seksuel krænkelse. Procent.

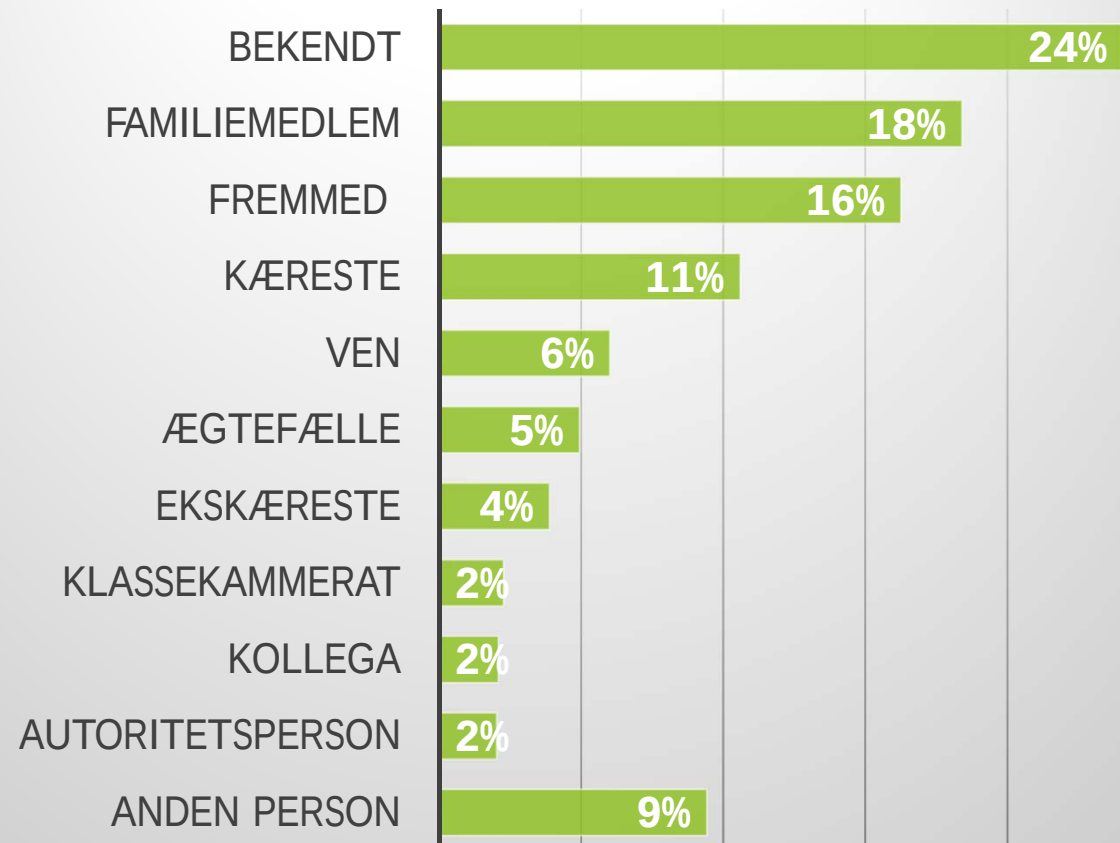
Udsat for tvungen sex eller forsøg på tvungen sex i livsperspektiv, fordelt efter køn. Procent. N= 220.

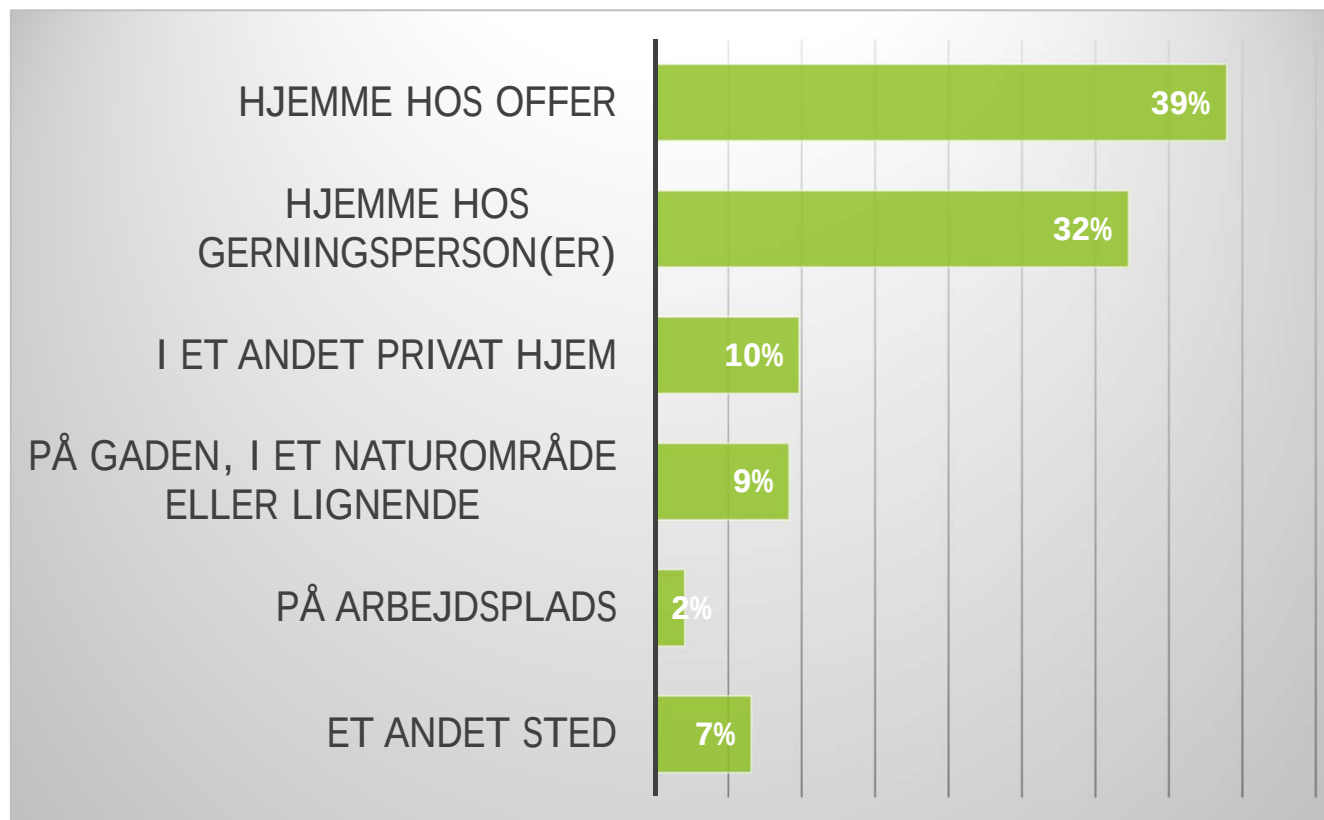
Mørketal. Blev overgrebet anmeldt til politiet?

Social relation til gerningsperson for seksuelt overgreb. Procent. N=219

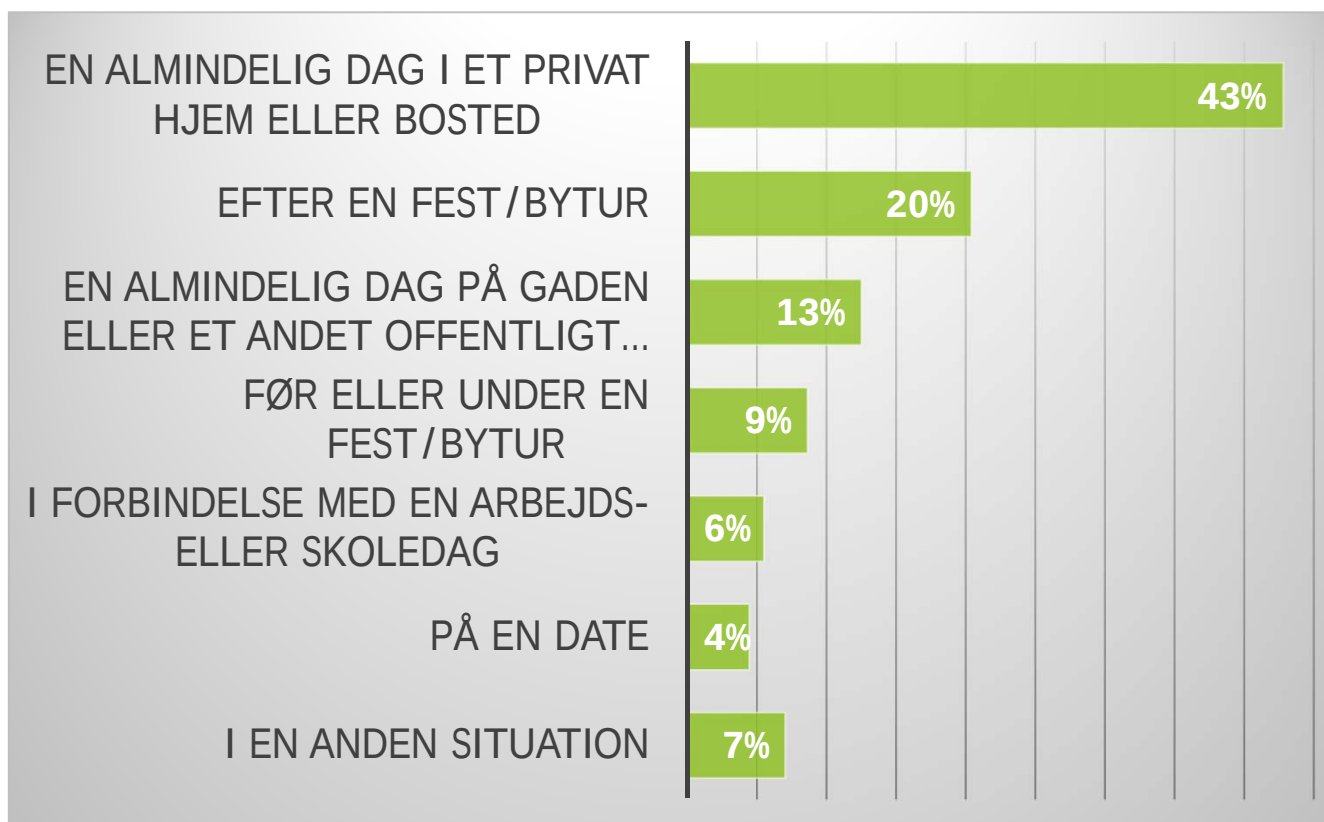

Hvor finder de seksuelle overgreb sted? N= 219

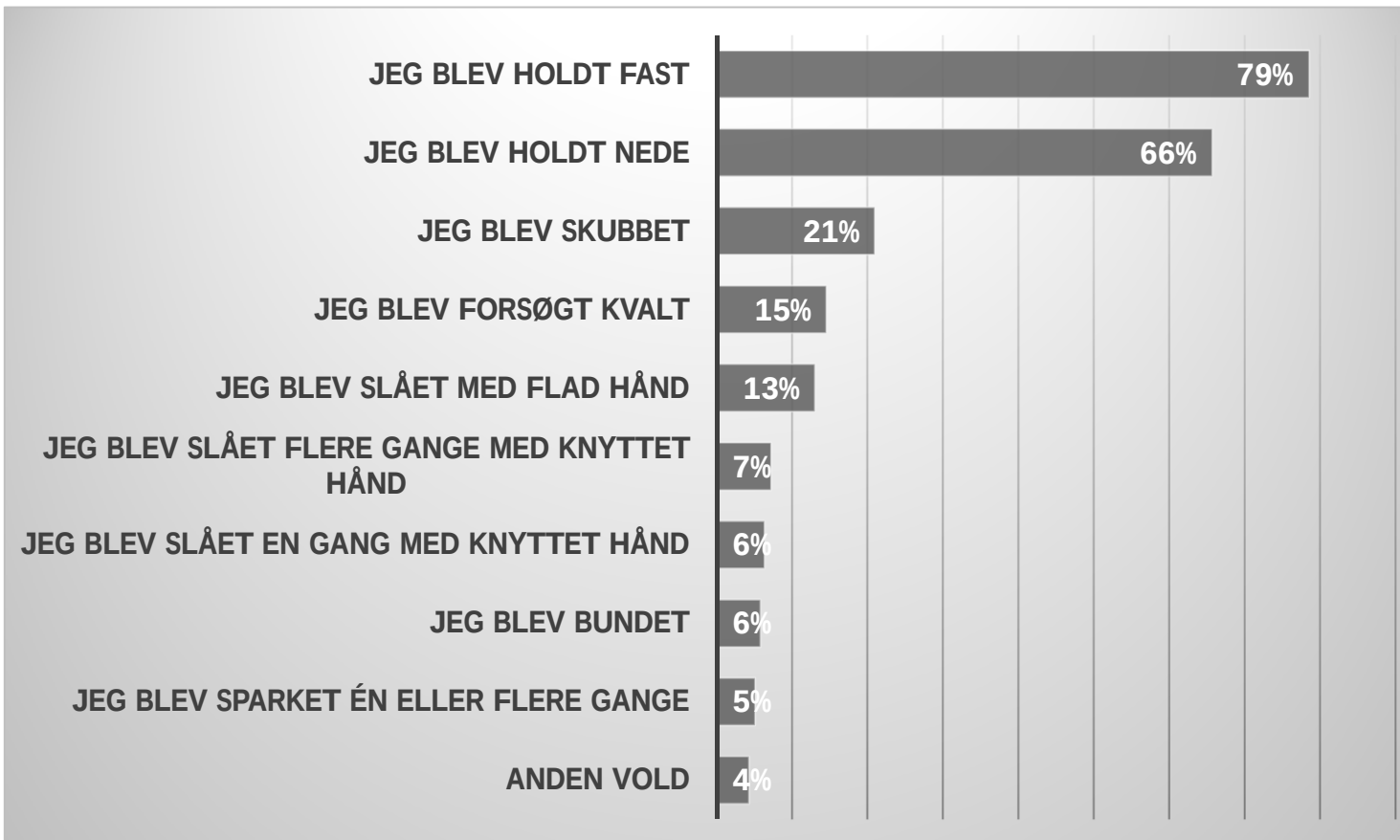

Situationer, hvori seksuelt overgreb fandt sted.

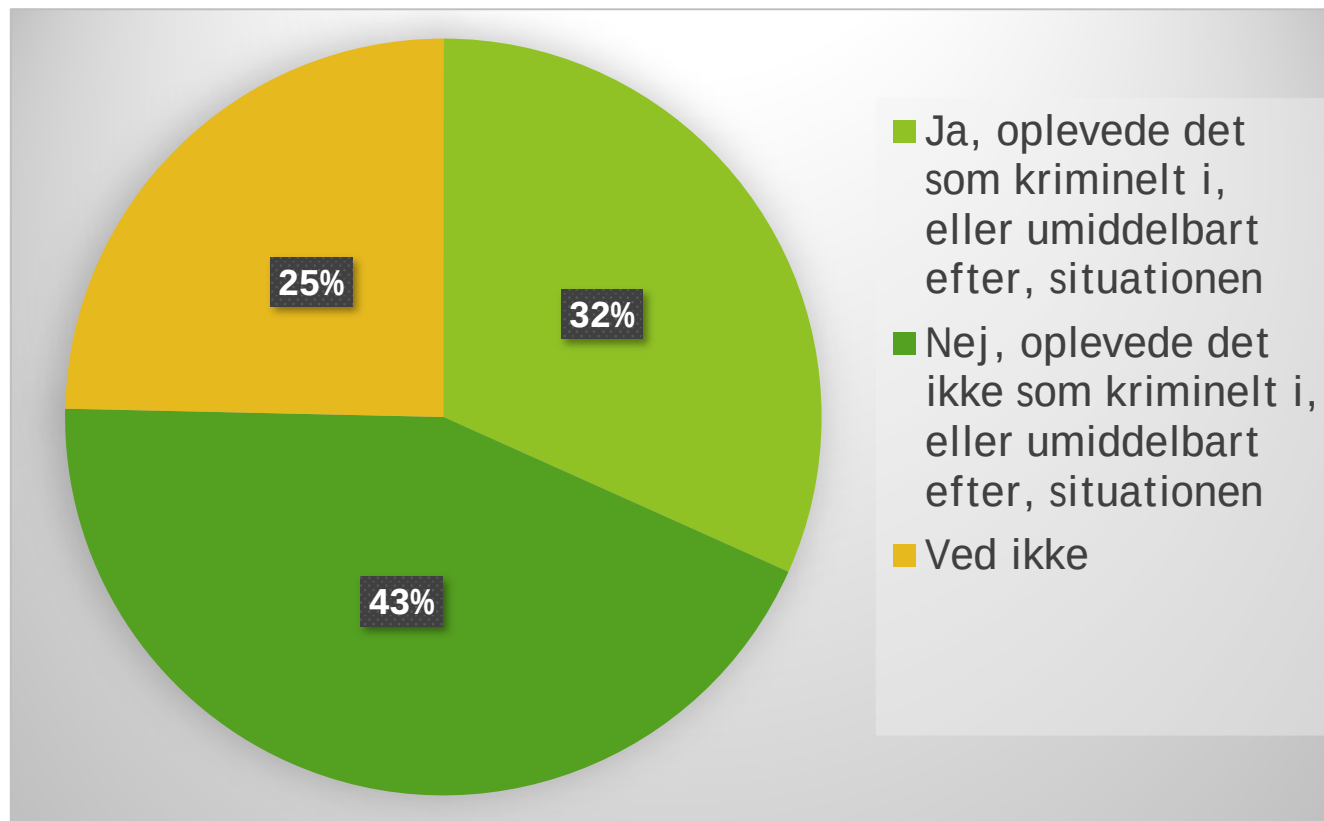
Procent. Ikke gensidigt udelukkende

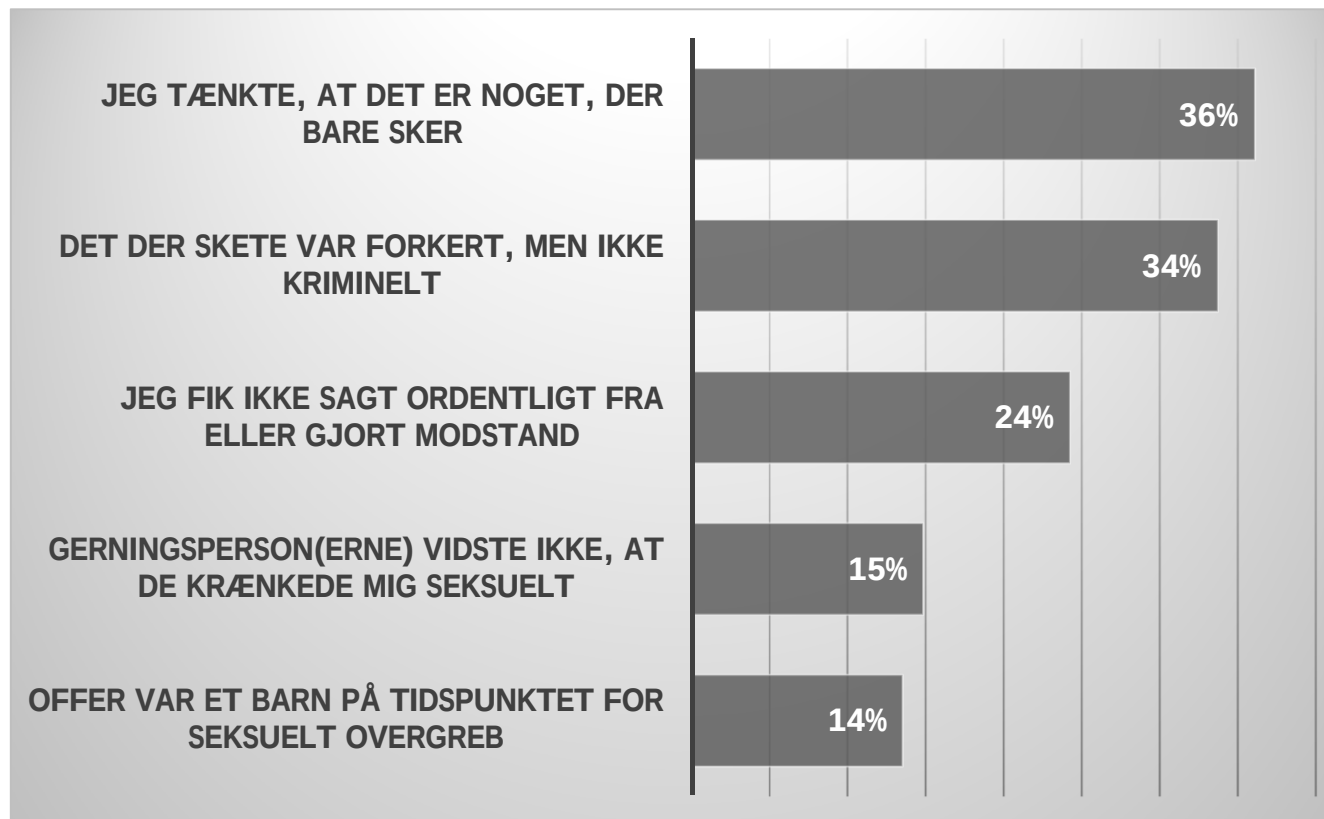
Typer af fysisk vold

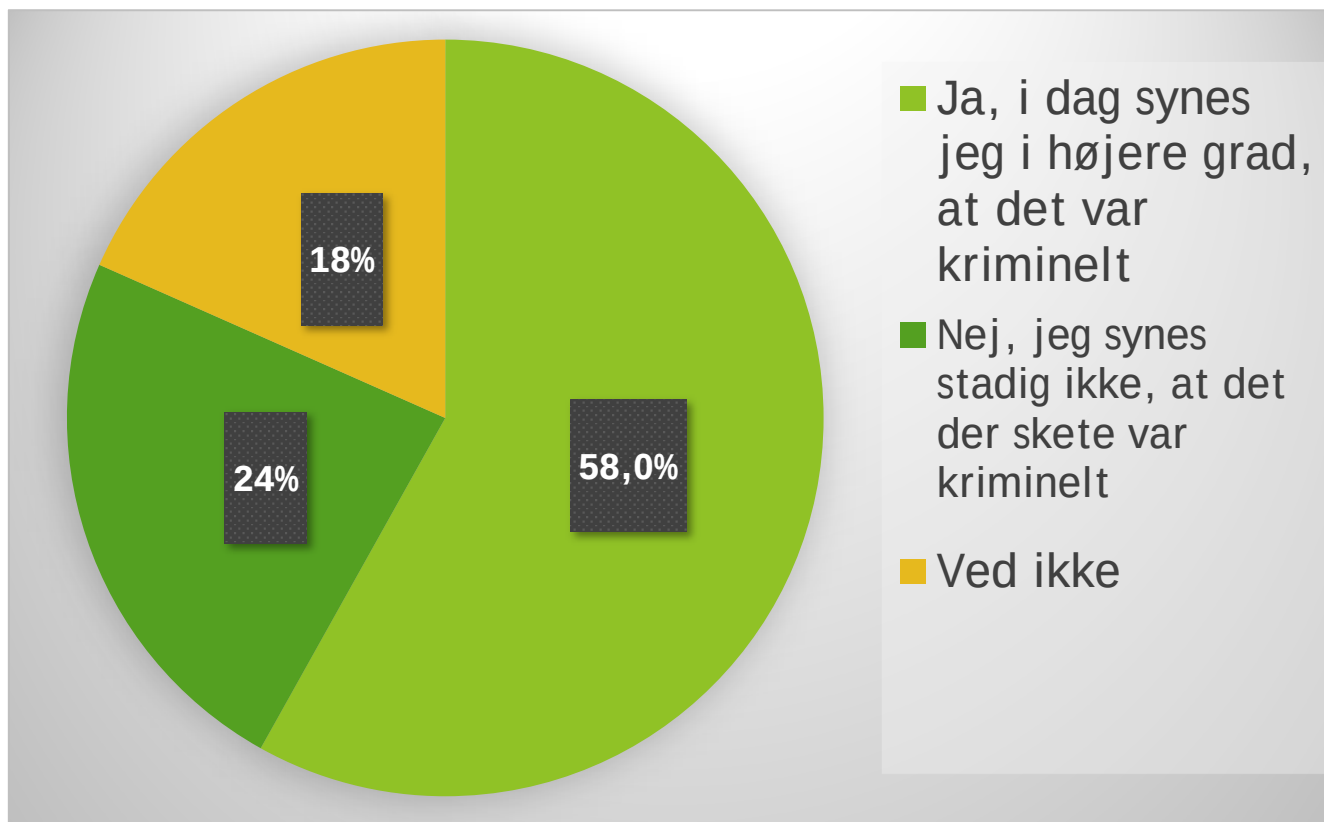
Oplevede situationen som kriminel

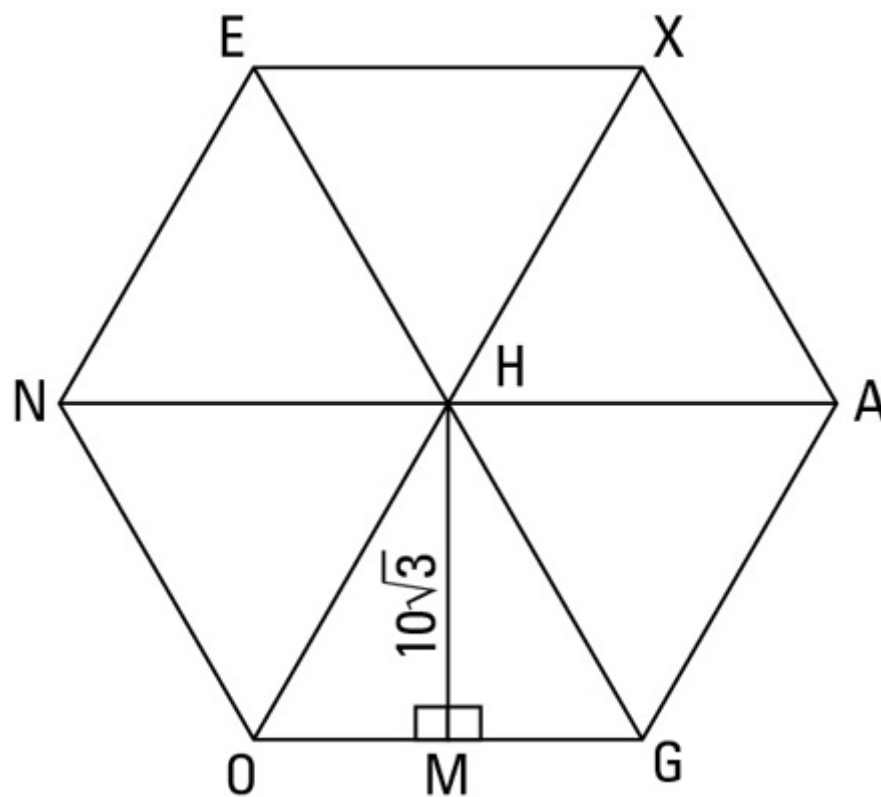
Årsager til, at offer ikke oplevede situationen som kriminell. Procent. N = 96

Har offeret ændret holdning?

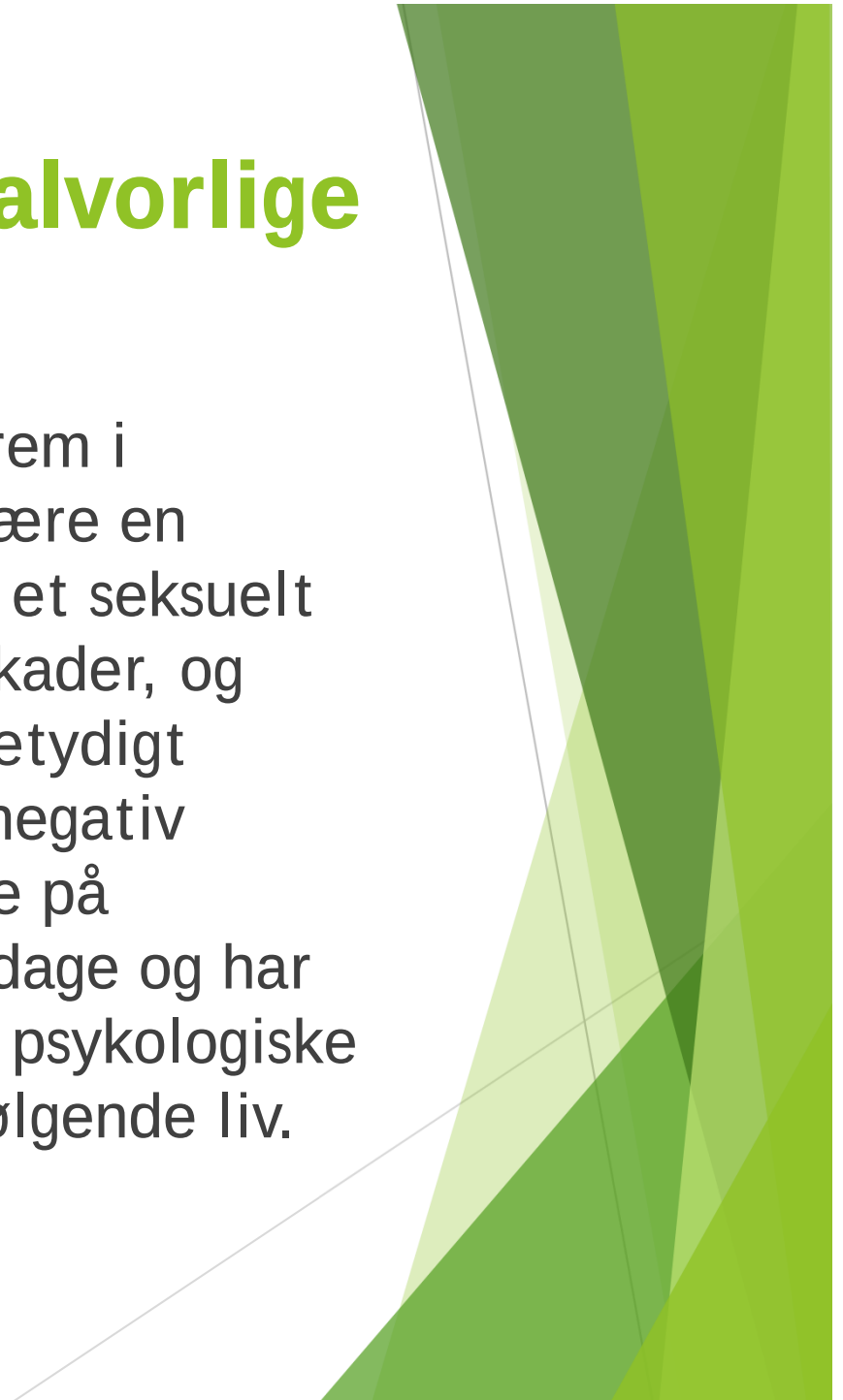

Seks mønstre og subtyper af seksuelle overgreb

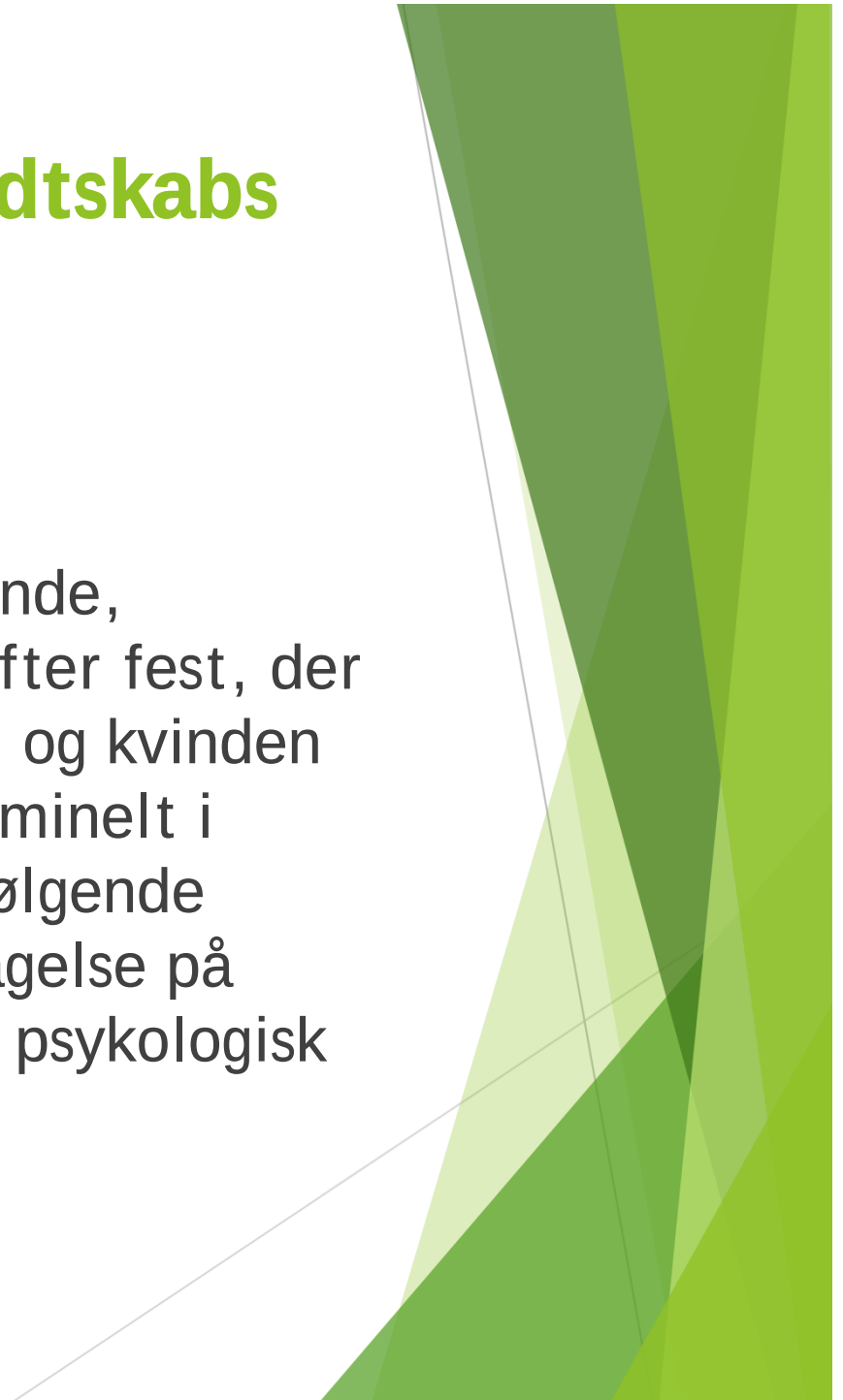
Type 1: Den fysiske alvorlige voldtægt af kvinde

Den første type, vi ser træde frem i analysen, kendetegnes ved at være en kvinde, der har været udsat for et seksuelt overgreb med tydelige fysiske skader, og som har oplevet overgrebet utvetydigt kriminelt. Overgrebet har haft negativ indflydelse på hendes deltagelse på arbejdsmarkedet i form af sygedage og har yderligere haft store personlige psykologiske konsekvenser for hendes efterfølgende liv.

Type 2: Fest- og bekendtskabs voldtægt af kvinde

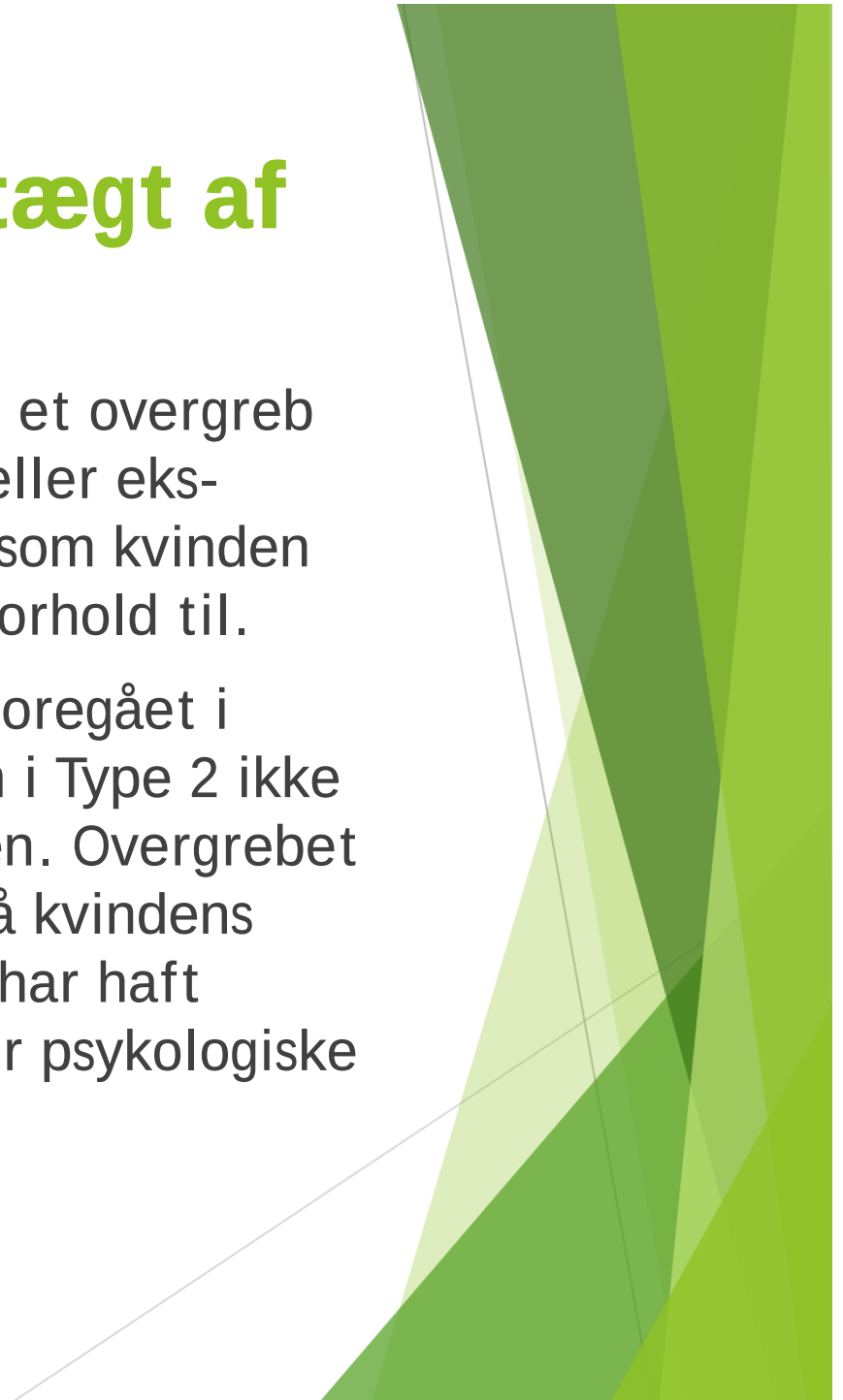
Bekendtskabsvoldtægt af en kvinde, overgrebet foregår før/under/efter fest, der er ingen tydelige fysiske skader, og kvinden oplever ikke overgrebet som kriminelt i situationen. Det har ikke efterfølgende konsekvenser for kvindens deltagelse på arbejdsmarkedet, men derimod psykologisk negative konsekvenser

Type 3: Partnervoldtægt af kvinde

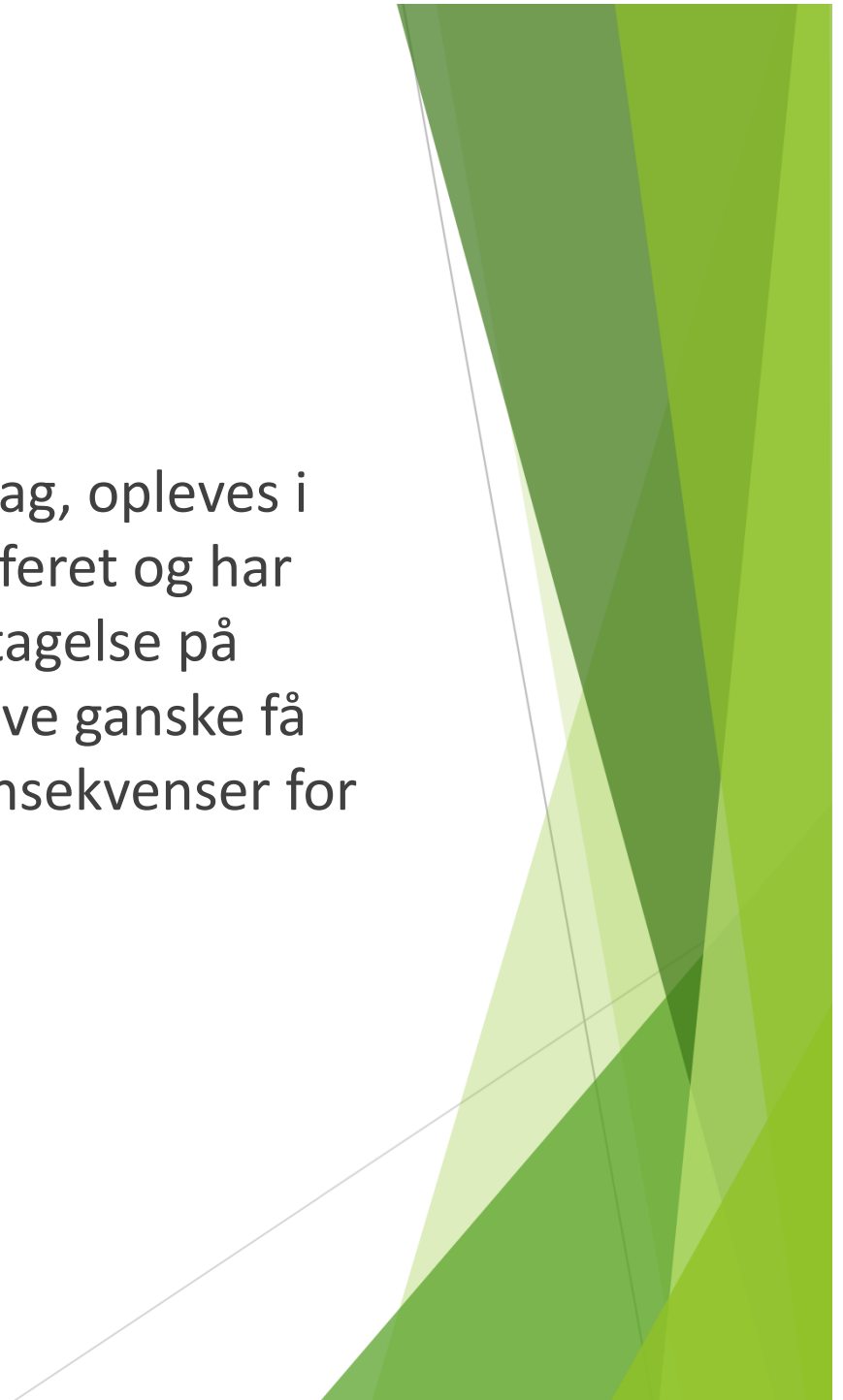
Denne type kendetegnes ved at være et overgreb begået af en kæreste, ægtefælle eller eks-kæreste, altså en gerningsperson, som kvinden enten har eller har haft et intimt forhold til.

Overgrebet er ikke, som i Type 2, foregået i relation til en fest, men er ligesom i Type 2 ikke oplevet kriminelt i selve situationen. Overgrebet har ikke haft negativ indflydelse på kvindens deltagelse på arbejdsmarkedet og har haft middel negative personlige og/eller psykologiske konsekvenser for hendes liv.

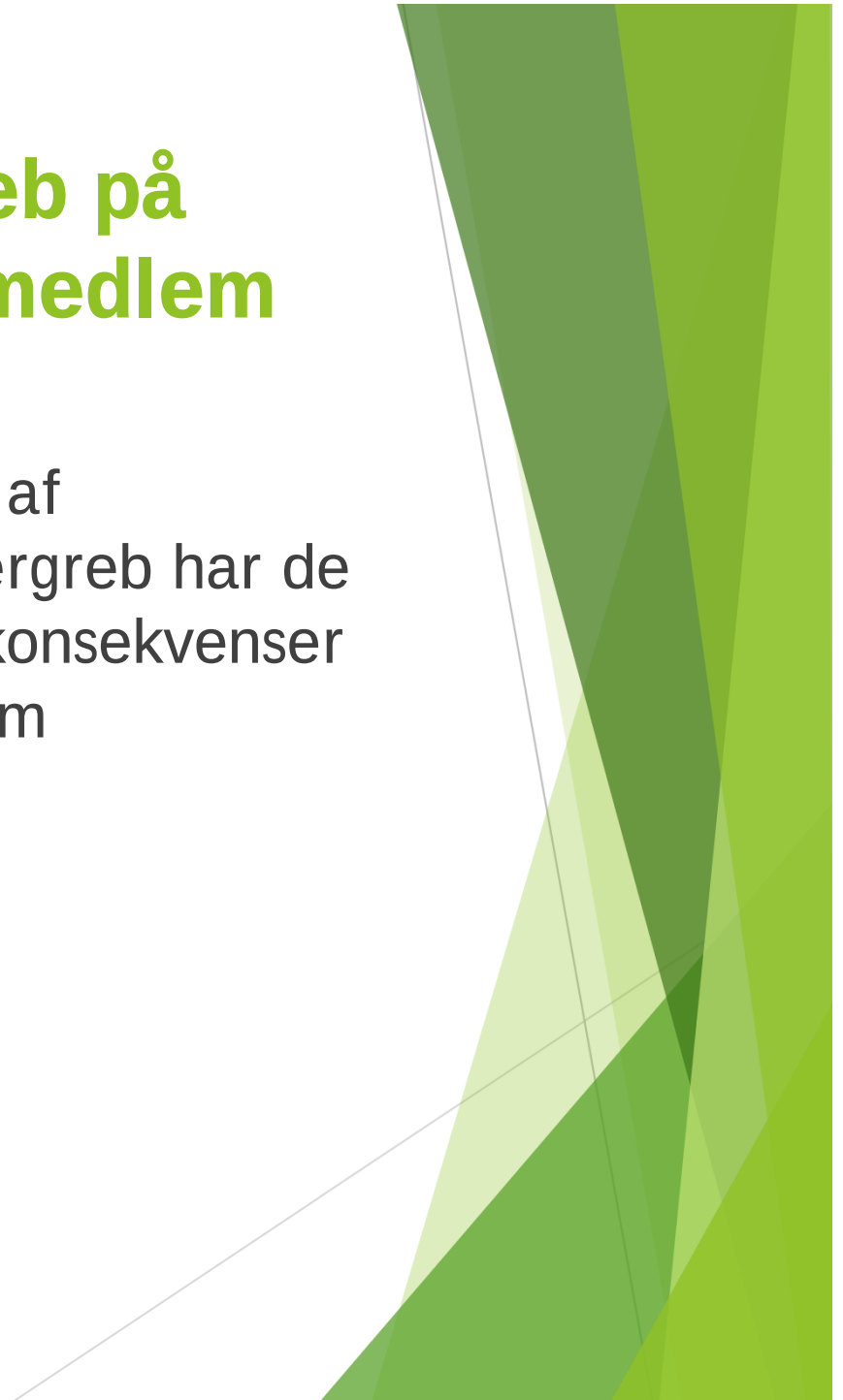
Type 4: Hverdags- overgrebet

Dette overgreb foregår på en hverdag, opleves i situationen ikke som kriminelt af offeret og har ingen konsekvenser for hendes deltagelse på arbejdsmarkedet. Det angives at have ganske få personlige og/eller psykologiske konsekvenser for offerets liv

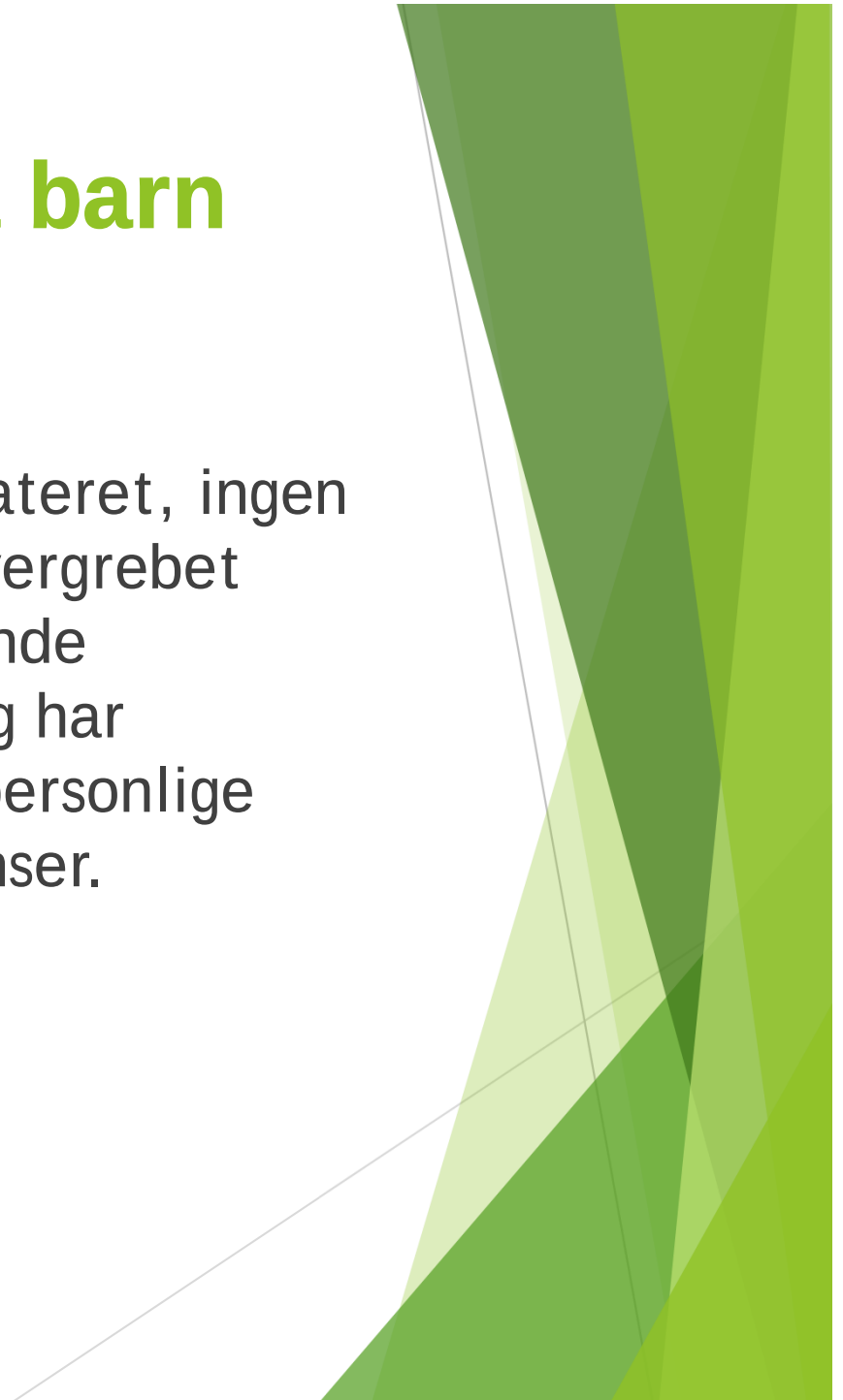
Type 5: Incest: Overgreb på barn begået af familiemedlem

Overgreb på barn, pige, begået af familiemedlem. Denne type overgreb har de mest vidtrækkende personlige konsekvenser af de seks typer af overgreb, som identificeres i undersøgelsen.

Type 6: Overgreb på barn under 13 år

Overgreb på barn, ikke-fest-relateret, ingen fysiske skader, oplevede ikke overgrebet som kriminelt, ingen efterfølgende konsekvenser for arbejdslivet og har undersøgelsens lavest angivne personlige og/eller psykologiske konsekvenser.

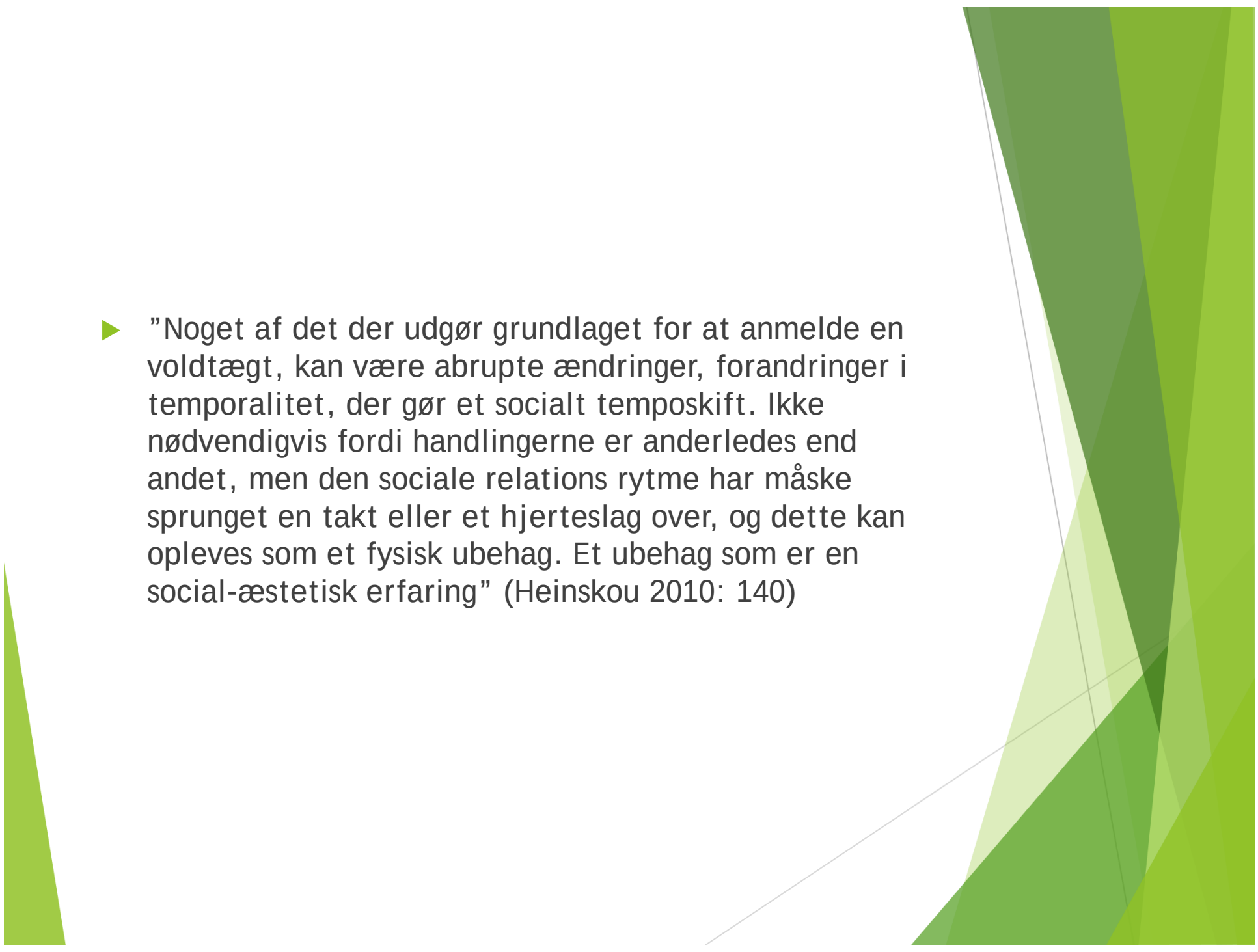
Hvor står vi nu?

- ▶ Hvad betyder situation, omstændighed og social relation for oplevelsen af at noget er et seksuelt overgreb?
- ▶ Er oplevelsen af et seksuelt overgreb svarende til en voldtægt i strafferetslig forstand?
- ▶ Hvor skal man sætte ind? Forebyggelse? Lovgivning?

*"Conflict is a direct function of overinvolvement
[...]"*

*Rape causes conflict because it is a radical and
rapid movement of relational time, a seizure of
closeness: sex by force. It is an extreme case of
overintimacy [...]"*

*The more relational distance a rape crosses and
collapses, the greater it is"*
(Donald Black 2011: 22)

-
- The slide features abstract green geometric shapes. On the right side, there is a large, complex shape composed of several overlapping triangles and polygons in various shades of green, ranging from light lime to dark forest green. On the left side, there is a smaller, simpler green triangle pointing upwards. A thin, light gray diagonal line runs from the bottom left towards the top right, passing through the green shapes.
- ▶ "Noget af det der udgør grundlaget for at anmelde en voldtægt, kan være abrupte ændringer, forandringer i temporalitet, der gør et socialt temposkift. Ikke nødvendigvis fordi handlingerne er anderledes end andet, men den sociale relations rytme har måske sprunget en takt eller et hjerteslag over, og dette kan opleves som et fysisk ubehag. Et ubehag som er en social-æstetisk erfaring" (Heinskou 2010: 140)

Straffeloven

- ▶ Straffeloven § 216

§ 216 For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der

- ▶ 1) tiltvinger sig samleje **ved vold eller trussel** om vold eller
- ▶ 2) skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. § 260, eller med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Referencer

- ▶ Black, D (2011): *Moral Time*. Oxford: Oxford University Press
- ▶ Collins, R (2004): *Interaction Ritual Chains*. Princeton: Princeton University Press.
- ▶ Collins, R (2008): *Violence*. Princeton – A Micro-sociological Theory: Princeton University Press
- ▶ Heinskou, MB (2010): *En kompleks affære – anmeldte voldtægter i Danmark*. Ph.d.-afhandling. Sociologisk Institut, Københavns Universitet.
- ▶ Heinskou, MB., Schierff, L., Ejbye-Ernst, P., Friis, CB., Liebst, LS. (2017). *Seksuelle Krænkelser i Danmark*. København. Det kriminalpræventive Råd.